

Pedagogiska tips för personal i förskola, skola och fritidshem

som möter elever med hörselnedsättning

Information

1. Fortlöpande information till berörd personal, vikarier och kamrater
2. En informationsansvarig till övrig personal på skolan
3. Information på föräldramöten (ev av elevens föräldrar/hörselpedagogen)

Placering

4. U-formsmöblering
5. Stå vänd mot klassen/eleven när du pratar
6. Placering i rummet efter elevens "bästa öra"
7. Placera dig själv på bästa plats vid informationer i förhållande till eleven
8. Liten klasstorlek underlättar

Ljus

9. Bra belysning gynnar alla
10. Ha alltid takbelysningen tänd
11. Eleven ska helst ha dagsljuset i ryggen

Ljuddämpning

12. Mattor och gardiner, gärna av grövre struktur dämpar störande ljud
13. Bullermätare i rummen lite då och då för att hålla koll på ljudnivån
14. Placera klassen i den del av skolan som är tystast och har den bästa akustiken
15. Använd vaxdukar på bord och filttassar på bord och stolar, även i matsalen
16. Använd plasthink till besticken i matsalen
17. Klä in pennburkar och klosslådor med bordsfilt eller diskunderlägg
18. Tysta tärningar i skumgummi finns att köpa
19. Skicka ut eleverna i grupper till rast, det blir lugnare i korridoren då
20. Använd tätninglistor i bänklucken, i plåtskåp, fönster och dörrar
21. Montera släpplister på undersidan av dörrar där det ofta är ett mellanrum
22. Använd bord istället för bänkar
23. Byt stolstassar lite då och då alternativt begagnade tennisbollar eller mattbitar. Skär ett kryss och tryck fast.
24. Klistra liggunderlag eller heltäckningsmatta på undersidan av bord och stolar

Fortbildning

25. Specialpedagogiska skolmyndigheten erbjuder kostnadsfria kurser för personal
26. Kurserna är viktiga för alla som möter eleven t ex assistent, resurslärare, specialpedagog, fritidspersonal
27. Handalfabetet och teckenspråk kan vara ett stöd för eleven. Kurser finns bl.a. via studieförbunden

Språkundervisning

28. Eventuell individuell genomgång av läxan/nytt grammatikmoment i språkundervisningen
29. Låt eleven ta del av texter till lyssningsövningar i språkundervisningen, ta hem bandet, använd hörlurar i skolan, koppla ljudet till T-slingan
30. Eleven kan få låna engelska ljudinspelningar i förväg eller i efterhand för att lyssna på det med lurar hemma
31. Arbeta i mindre grupper om möjligt

Lärartips

32. Planera övergången till ny skola i god tid med föräldrar, elev, skolansvarig och hörselpedagog
33. Förbered eleven i tid på vad man ska arbeta med och vad som ska hända under dagen
34. Skriv veckoschema, veckorapport med info om läxor, prov, studiebesök mm
35. Kontaktbok – e-post, bra både för eleven och föräldrar
36. Ha ögonkontakt med eleven innan du börjar prata
37. Kontinuerlig kontakt/samarbete med eventuell specialpedagog, talpedagog och hörselpedagog
38. Säg namnet på den som får frågan så hinner eleven vända sig mot den
39. Träna alla elever att tala inför en grupp med mikrofon
40. Lär eleverna att alltid titta på den som talar, det är både artigt och praktiskt för alla
41. Upprepa svar om man inte skickar runt mikrofonen
42. Använd rytmikinstrument, lek med rytmer – de förstärker betoning och ger ljud- och vibrationsupplevelser
43. Använd bilder/synonymer för att förstärka nya ord/begrepp
44. Använd kamera vid utflykter mm. Använd fotografierna för att diskutera intryck
45. Använd tavlan, whiteboard, overhead, blädderblock eller smartboard för att förtydliga vid genomgångar. Skriv gärna upp punkter innan genomgången.
46. Om du tror att eleven inte förstått, repetera genom att omformulera eller be en annan elev repetera
47. Upprepa eller sammanfatta svar från andra om du inte använder mikrofon
48. Informera inomhus före uteaktiviteter/studiebesök
49. Förbered teaterbesök, samlingar mm med att komma i god tid för att boka en bra plats för eleven. Så småningom lär sig eleven att själv planera sin placering. Alternativt ha bestämda platser i samlingsalar.
50. Ställ frågor, hörselpedagogen är där för din och elevens skull
51. Sitt gärna i ring eller U-form vid genomgångar
52. Använd normal röststyrka och tala tydligt
53. Tänk på att koncentrationsförmågan är lägre vid dagens slut, speciellt för den som ansträngt sig för att höra hela dagen
54. Tänk på att det är omöjligt att avläsa och anteckna samtidigt. Kanske kan någon annan i klassen anteckna till eleven?

Tecken som stöd

55. Förstärk med stödtecken vid behov
56. Använd handalfabetet, speciellt vid läsinlärning, bra för alla elever
57. Använd rim och ramsor, fingerlekar och barnvisor. Till många barnrim finns handrörelser och gester. Dessa gör språket synligt.
58. Veckans tecken för hela klassen

Teknik

59. Utse en ansvarig på skolan för att hålla den akustiska miljön så ljudvänlig som möjligt
60. Kontrollera ofta att hörapparaten/CI fungerar
61. Testa slingan varje dag
62. Ha alltid tillgång till nya batterier, även om eleven själv ska ansvara för dem
63. Använd alltid T-slinga och mikrofon vid samlingar, genomgångar och studiebesök. Eleven själv väljer om han/hon vill använda slingan. Fråga inte!
64. Ha minst ett rum med bra akustik på fritids
65. Gå runt med eleven på skolan och dess omgivning och hör vilka ljudmiljöer som är bra resp. behöver förbättras
66. Börja använda slingan när eleven är liten så att han/hon blir van
67. Låt kamraterna lyssna i stetoclips då och då
68. Låt föräldrar lyssna i stetoclips på föräldramöten
69. Ha inte halsband nära mikronen
70. Pilla inte på antensladden
71. Lägg mikrofonen vid högtalaren på TV, bandspelare om man inte kan koppla T-slingan till högtalaren

ALLT DETTA GAGNAR ALLA ELEVER!!